

Týždeň od 15. do 21. júna

PRÍKLADY VERNOSTI AŽ DO KRAJNOSTI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Dan 2,31–45; Dan 3,1–12.17.18; Zj 13,11–17; Rim 1,18–25; Sk 12,1–17; Mat 12,9–14

ÚVODNÝ TEXT

Boh nám totiž nedal ducha bojzlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy. (2Tim 1,7)

Tento týždeň sa pozrieme na ďalšie dva biblické príbehy, ktoré do pozoruhodných podrobností predpovedajú udalosti času konca.

Najprv preskúmame príbeh o Šadrachovi, Mešachovi a Abéd-Négovi, ktorý má jasné paralely s ťažkosťami opísanými v Zjavení 13. Potom sa obrátíme na Novú zmluvu, kde zistíme, že aj skúsenosti prvých kresťanov nám môžu pomôcť pochopiť, čo očakávať v čase medzi súčasnosťou a Kristovým návratom.

Oba príklady zdôrazňujú pozoruhodnú odvahu a poskytujú kľúče k nájdeniu pokoja v tých najnáročnejších podmienkach.

Ježiš nás opakovane povzbudzoval slovami: „Nebojte sa!“ Je dôležité pamätať na to, že centrom prorociev je Kristus, a preto je dôležité, aby sme vo všetkých scénach súvisiacich so záverečnými udalosťami na zemi vedeli počuť Jeho povzbudivé slová zbavujúce strachu. Ježiš svojich učeníkov povzbudzoval: „Nech sa vám srdce neznepokojuje! Verte v Boha, verte aj vo mňa!“ (Ján 14,1) Áno, udalosti posledných dní budú ťažké a náročné pre všetkých, ktorí sa snažia zostať verní Bohu. V konečnom dôsledku by sme sa však na tieto udalosti mali pozeráť s nádejou, nie so strachom.

OSNOVA LEKCIE

V predposlednej lekcii tohto štvrtroka si pripomenieme dôležitosť vernosti Kristových nasledovníkov v čase konca, ako o nej hovoria biblické prorocké knihy Daniel a Zjavenie. Nad touto vernosťou budeme premýšľať vo svetle dvoch biblických príkladov (judských mládencov v čase babylonského zajatia a prvej generácie kresťanov), ktoré môžu slúžiť ako predobraz verných Božích detí v závere dejín.

Príklad vernosti judských zajatcov v Babylone

- Daniel 2: Príbeh Babylona a udalosti času konca (nedeľa)
- Daniel 3: Vernosť tých, ktorí sa klaňali len Bohu (pondelok)
- Zjavenie 13: Vernosť tých, ktorí sa budú klaňať len Bohu (utorok)

Príklad vernosti prvých kresťanov čeliacich prenasledovaniu

- Sk 12,1–17: Vernosť Kristových učeníkov (streda)
- Mat 12,9–14: Prenasledovanie zo strany „zbožných“ (štvrtok)

DANIEL 2 A HISTORIZUJÚCI PRÍSTUP K PROROCTVU

³⁶Toto je sen a kráľovi podáme jeho výklad. ³⁷Ty, kráľ, si najväčší kráľ, ktorého Boh nebies obdaroval silou, mocou a vznešenosťou. ³⁸Tebe dal do rúk ľudí, poľnú zver a nebeské vtáctvo na každom mieste, kde prebývajú, a nechal ťa nad nimi všetkými vládnuť: Ty si hlava zo zlata. ³⁹Po tebe povstane iné kráľovstvo, menšie ako tvoje, a ďalšie, tretie kráľovstvo z bronzu, ktoré bude vládnuť na celej zemi. ⁴⁰Štvrté kráľovstvo bude mocné ako železo, ktoré drví a rozdrúžga všetko, a ako železo, čo toto všetko rozbíja, bude drviť a rozbiť. (Dan 2,36–40)

Jedno z najsilnejších proroctiev v celom Písme je Daniel 2. Prorok, ktorý ho napísal viac ako päťsto rokov pred Kristom, načrtnol svetové dejiny, počnúc obdobím, v ktorom sa on sám nachádzal v Babylone, a následne cez Médo-Perziu, Grécko, Rím a rozpad Ríma na národy modernej Európy tak, ako existujú dnes.

Keď sa Písmo zameriava na európske národy, biblický text hovorí: „To, že si videl železo zmiešané s ílovitou hlinou, znamená, že sa síce budú medzi sebou miešať, ale nebudú súdržní, tak ako sa železo nespojí s hlinou.“ (Dan 2,43) Toto proroctvo sa úžasne naplnilo. Napriek obrovskej snahe zabezpečiť jednotu národov a kráľovstiev (v minulosti najmä prostredníctvom uzatvárania manželstiev), krajiny a národy zostávajú rozdelené.

Uvedme si príklad. V súčasnom Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska panuje windsorská dynastia, ktorá nesie anglické pomenovanie *The House of Windsor*. Toto meno je však relatívne nedávne – vzniklo v roku 1917. Predtým niesla názov *sasko-cobursko-gothajská dynastia*, čo je výrazne nemecké meno, pretože mnohí z britskej kráľovskej rodiny – vďaka tomu, že sa medzi sebou *miešali* – boli pokrvní príbuzní s Nemcami. Tieto pokrvné zväzky však nestačili na to, aby ich udržali pred vojnou, a tak sa počas 1. svetovej vojny v snahe dištancovať od svojich nenávidených nepriateľov premenovali na *The House of Windsor*.

Prečítaj si text Dan 2,31–45. Aký mal Nebukadnesar sen? Ako ho Daniel vyložil?

Všetky *apokalyptické* proroctvá v Danielovi vychádzajú z textu v druhej kapitole. To znamená, že ostatné proroctvá, ako Daniel 2, sledujú postupnosť jednotlivých svetových ríš, až kým Boh neustanoví svoje večné kráľovstvo (pozri Dan 2,44 a Dan 7,13.14). Inými slovami, proroctvá prechádzajú históriou v neprerušenom slede impérií, počnúc starovekom a pokračujúc do budúcnosti, až do dnešných dní. Takýto pohľad na proroctvá nazývame historizujúcim prístupom výkladu proroctiev. Takto si to správne pochopenie proroctiev vyžaduje. Použitie historizujúceho prístupu je kľúčové pre pochopenie udalostí posledných dní, najmä v súvislosti s ich opisom v knihe Zjavenie.

■ **Ako nám Daniel 2 dokazuje, že Boh nielen pozná budúcnosť, ale že má za ňu v konečnom dôsledku aj zodpovednosť?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

UCTIEVANIE OBRAZU

¹¹Kto by však nepadol a neklaňal sa, majú ho hodiť do ohňom rozpálenej pece. ¹²Sú tu však istí Židia, ktorých si ustanovil na správu babylonskej provincie – Šadrach, Mešach a Abéd-Nego. Títo muži, kráľ, si nevšímajú nariadenie, ktoré si vydal. Neuctievajú tvojich bohov a neklaňajú sa zlatej soche, čo si dal postaviť.“ (Dan 3,11.12)

¹⁷Ak nás náš Boh, ktorého uctieваме, chce zachrániť z ohňom rozpálenej pece a z tvojej moci, kráľ, vyslobodí nás. ¹⁸Ak aj nie, vedz, kráľ, že tvojich bohov si nebudeme uctievať a zlatej soche, ktorú si dal postaviť, nebudeme sa klaňať. (Dan 3,17.18)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Hoci Nebukadnesar prejavil svoju lojalitu Danielovmu Bohu (pozri Daniel 2, najmä verše 46–48), dlho mu táto oddanosť nevydržala. Veľmi rýchlo sa vrátil k svojej pýche a službe modlám.

Prečítaj si text Dan 3,1–12. Má nejaký význam to, že socha bola celá zlatá a že kráľ žiadal, aby sa jej všetci klaňali?

Kráľ svoj vzdor voči Božiemu posolstvu podčiarkol postavením sochy, ktorá bola celá zo zlata. Aké posolstvo nieslo takéto konanie? Babylon *nikdy* nepadne a Nebukadnesar bude kráľom naveky. Každý, kto by sa to odvážil spochybníť, mal zomrieť. Tento príbeh slúži ako dôležitá pripomienka, že naša ľudská túžba po sebaurčení nás môže rýchlo zaslepiť pred pravdou o tom, ako sa veľký spor s najväčšou pravdepodobnosťou vyvinie.

V niektorých ohľadoch Nebukadnesar prejavuje znaky Lucifera: bol ctižiadostivý, zameraný na seba a dostatočne pyšný na to, aby sa otvorene vzbúril proti Božej autorite. Samozrejme, existujú tu aj výrazné rozdiely: Nebukadnesar nakoniec uveril v pravého Boha a je pravdepodobné, že sa s ním stretne v kráľovstve, ktorému pôvodne tak tvrdo vzdoroval.

Sústred' sa na slová troch hebrejských chlapcov, ktorými vzdorovali požiadavkám kráľa (Dan 3,17.18). Čo sa z tohto príbehu učíme o viere a o následkoch skutočnej oddanosti?

Uvažujme chvíľu o konaní týchto troch mužov. Naozaj neexistovalo nejaké logické východisko z nebezpečnej situácie, v ktorej sa ocitli? Nešlo náhodou len o obyčajných fanatikov ochotných nechať sa upáliť zaživa, namiesto toho, aby sa vlastne len poklonili? Nemohli to len predstierať, skloniť sa, aby si zaviazali šnúrky na topánkach, zatiaľ čo by sa modlili k vlastnému Bohu? Naozaj to stálo za všetko nebezpečenstvo, ktorému sa vystavili? Očividne o tom boli presvedčení. Ved' aj z ich slov vyplýva, že vedeli o hrozbe smrti, v ktorej sa ocitli.

APLIKÁCIA

- Ako sa môžeme vyhnúť nebezpečenstvu hľadania a robenia kompromisov vo viere? Uvažujte o tom v súvislosti s týmto textom: „Kto je verný v malom, je verný aj vo veľkom, a kto je nespravodlivý v malom, je nespravodlivý aj vo veľkom.“ (Luk 16,10)

OPĀĤ UCTIEVANIE OBRAZU

¹¹Potom som videl inú šelmu vystupovať zo zeme. Mala dva rohy podobné Baránkovým, ale hovorila ako drak. ¹²Vykonáva všetku moc prvej šelmy pred jej očami a pôsobí, aby sa zem a jej obyvatelia klaňali prvej šelme, ktorej smrteľná rana sa zahojila. ¹³Robí veľké znamenia, takže aj oheň zostupuje z neba na zem pred zrakmi ľudí. ¹⁴Obyvateľov zeme zvádza znameniami, ktoré má dovolené konať pred očami šelmy; nahovára obyvateľov zeme, aby zhotovili obraz šelmy, ktorá má ranu od meča, ale ožila. ¹⁵Dostala moc dať ducha do obrazu šelmy, aby tak obraz šelmy aj hovoril, aj pôsobil, aby boli zabíť všetci, čo sa nebudú klaňať obrazu šelmy. ¹⁶A pôsobí, že všetci – malí i veľkí, bohatí i chudobní, slobodní i otroci – dostanú znak na pravú ruku alebo na čelo, ¹⁷aby nemohol kupovať ani predávať nikto, kto nemá ako znak meno šelmy alebo číslo jej mena. (Zj 13,11–17)

Prí štúdiu Písma je pomerne ľahké nájsť súvislosť medzi Danielom 3 a tým, čo Zjavenie hovorí o udalostiach posledných dní. Existuje na to dosť dôvodov. Daniel 3 – s príkazom „klaňať sa soche“, ktorý sa vyžaduje pod trestom smrti (Dan 3,15), – sa zrkadlí v texte Zjavenia, ktorý hovorí o príkaze uctievať iný obraz. Aj toto klaňanie sa vyžaduje pod trestom smrti (pozri Zj 13,15).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty Zj 13,11–17; Zj 14,9.11.12; Zj 16,2; Zj 19,20 a Zj 20,4. Aký kontrast sa tu nachádza medzi Božími príkázaniami a ľudskými príkazmi?

Boží ľud je povoláný klaňať sa „tomu, ktorý stvoril nebo i zem, more i pramene vôd“ (Zj 14,7), čiže Stvoriteľovi. V žiadnom prípade sa teda nemá pokoriť pred šelmou a jej obrazom. Traja hebrejskí mládenci, ktorí čelili podobnej hrozbe, odmietli uctievať čokoľvek iné ako Boha Stvoriteľa. A hoci okolnosti toho, čo sa dialo na rovine Dura – s príkazom uctievať zlatú sochu a nie Stvoriteľa –, a celosvetovou výzvou uctievať obraz namiesto Stvoriteľa sú odlišné, podstata zostáva rovnaká.

Prečítaj si Rim 1,18–25. Všimni si súvislosť medzi Rim 1,18 a Zj 14,9.10 (zmienka o „Božom hneve“). V čom je problém uctievania obrazu len ďalším prejavom tej istej zásady – komu ľudia v konečnom dôsledku prejavujú svoju vernosť?

Uctievanie nemusí nevyhnutne znamenať klaňanie sa a obetovanie kadidla. Uctievanie čokoľvek, v čo skladáme svoju úplnú vernosť. Keď sa zamyslíme nad tým, kto je Boh, náš Stvoriteľ a prostredníctvom Ježišovej obete aj náš Vykupiteľ, potom by všetko naše uctievanie malo byť, samozrejme, obrátené na Neho. Všetko ostatné je len modloslužba. Možno to pomôže vysvetliť Ježišove tvrdé slová: „Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto so mnou nezhrmažďuje, rozhadzuje.“ (Mat 12,30) Záverečné udalosti budú jednoducho dramatickým prejavom tejto pravdy.

- **Ktoré „obrazy“ alebo vplyvy v dnešnom svete bojujú o tvoju oddanosť a mohli by zaujať miesto Boha v tvojom živote? Ako môžeš zostať verný a uctievať Stvoriteľa zoči-voči rôznym tlakom? Uvažuj v tejto súvislosti o svojich rozhodnutiach, prioritách a každodenných zvykoch.**

APLIKÁCIA

PRENASLEDOVANIE RANEJ CIRKVI

¹V tom čase kráľ Herodes položil ruky na niektorých z cirkvi a robil im zle. ²Mečom zahubil Jánovho brata Jakuba, ³a keď videl, že sa to Židom páči, dal chytiť aj Petra. Boli práve dni Nekvasených chlebov. ⁴Keď sa ho zmocnil, uvrhol ho do väzenia a dal ho strážiť štyrom strážam po štyroch vojakoch. Po Velkej noci ho chcel predviesť pred ľud. ⁵Petra teda strážili v žalári, ale cirkev sa zaňho ustavične modlila k Bohu. (Sk 12,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Predzvesť záverečných udalostí neodkrýva len Stará zmluva. Mnohé náznaky nachádzame aj v novozmluvných textoch. Život kresťanov v prvom storočí nebol ľahký. Najprv ich nenávideli ich spoluveriaci, ktorí ich považovali za hrozbu pre Mojžišovu vieru. Čelili aj hnevu pohanskej Rímskej ríše. „Pozemské i pekelné mocnosti sa spojili proti Kristovi a bojujú proti jeho nasledovníkom. Keďže pohanovia pochopili, že šírenie evanjelia ich pripraví o chrámy a oltáre, rozhodli sa spoločným úsilím zničiť kresťanstvo. Kresťanovia začali prenasledovať, pripravili ich o majetok a domov.“ (GC 39; ZTDS 30)

V knihe Skutky apoštolov je príbeh, ktorý veľmi silne ukazuje, čo môže Boží ľud očakávať, keď smeruje k udalostiam opísaným v Zjavení 13.

Prečítaj si Sk 12,1–17. Aké prvky tohto príbehu môžu predznamenať udalosti posledného dňa?

Jakub bol stáť a Peter mal byť ďalšou obeťou. Na kresťanov čakala smrť na každom kroku. Možno jeden z najpozoruhodnejších aspektov tohto príbehu možno nájsť v tom, že Peter počas noci, ktorá by mala byť najhoršia v jeho živote, spí tak tvrdo, že ho anjel musí udrieť, aby ho prebudil!

Peter bol zázračne oslobodený a našiel si cestu na stretnutie veriacich, ktorí mali problém uveriť, že je skutočne medzi nimi, hoci sa o jeho vyslobodenie modlili. Biblia hovorí, že „boli celí bez seba“ (Sk 12,16). To nás vedie k uvažovaniu, ako často sa síce modlíme, ale neodvažujeme sa uveriť, že Boh nám skutočne odpovie.

Niektorí veriaci boli od smrti ušetrení, iní boli zabíjani. Keď sa priblíži čas konca, bude sa diať niečo podobné. Dokonca aj Peter, hoci bol vtedy ušetrený, nakoniec zomrel pre svoju vieru. Sám Ježiš mu dokonca povedal, ako zomrie: „Amen, amen, hovorím ti: Kým si bol mladší, opásal si sa sám a chodil si, kde si chcel. Ale keď zostarneš, vystrieš ruky a iný ťa opáše a bude viesť, kam nechceš. To povedal, aby naznačil, akou smrťou oslávi Boha. Keď to povedal, vyzval ho: *Nasleduj ma!*“ (Ján 21,18.19)

APLIKÁCIA ■ Všimni si, že Ježiš po tom, čo Petrovi povedal, ako zomrie, vyzýva ho: „Nasleduj ma!“ Prečo by nám ani hrozba smrti nemala brániť v nasledovaní Pána?

ZNAMENIE ŠELMY

⁹Ked' odtiaľ odišiel, prišiel do ich synagógy. ¹⁰Tam bol človek, ktorý mal vyschnutú ruku. Opýtali sa Ježiša: „Je dovolené v sobotu uzdravovať?“ To preto, aby ho mohli obžalovať. ¹¹On im povedal: „Nájde sa medzi vami človek, ktorý má jedinú ovcu, a tá by mu v sobotu spadla do jamy, a on by ju nechytí a nevytiahol?“ ¹²A o kolko je človek cennejší ako ovca! Preto v sobotu je dovolené dobre robiť.“ ¹³Nato povedal tomu človeku: „Vystri ruku!“ Vystrel ju teda a bola zasa zdravá ako tá druhá. ¹⁴Farizeji však vyšli von a radili sa o ňom, ako ho zahubiť. (Mat 12,9–14)

Písmo ukazuje, čo sa má diať v čase konca. Roky však plynú a očakávané udalosti – dekrét o smrti a presadenie znaku šelmy –, sa ešte neudiali. Niektorých veriacich preto naplňajú pochybnosti. Sú aj takí, ktorí sa na celú záležitosť pozerajú skepticky a spochybujú našu interpretáciu posledných udalostí, vrátane toho, že problematika soboty sa stane ústredným bodom konečného konfliktu.

Kniha Zjavenie je jasná: buď uctieame Stvoriteľa, alebo šelmu a jej obraz. A keďže siedmy deň, sobota, je základným znamením – siahajúcim späť do samotného Edenu (pozri 1 Moj 2,1–3) – Boha ako Stvoriteľa, nemalo by byť prekvapujúce, že v otázke uctievania Stvoriteľa bude mať sobota ústrednú rolu. Nie je tiež náhoda, že mocnosť šelmy je tá istá sila, ktorá tvrdí, že zmenila prikázanie soboty z biblického dňa na nedeľu, čo nemá v Biblii žiadnu oporu. S ohľadom na toto pozadie myšlienka, že sobota a nedeľa sú zapojené do otázky uctievania – opäť buď Stvoriteľa (pozri Zj 14,6.7), alebo šelmy – dáva dobrý zmysel. Aj v Novej zmluve nachádzame predobraz sporu o sobotu ako siedmeho dňa v kontraste s ľudskými prikázaniaми.

Prečítajte si texty Mat 12,9–14 a Ján 5,1–16. Čo spôsobilo, že náboženský vodcovia chceli Ježiša zabiť?

Ako reagovali náboženský vodcovia, keď Ježiš v sobotu uzdravil muža s „vyschnutou rukou“ (Mat 12,9–13)? „Farizeji však vyšli von a radili sa o ňom, ako ho zahubiť.“ (Mat 12,14) Smrť v dôsledku siedmeho dňa, soboty? V Ján 5,1–16, po ďalšom zázračnom uzdravení v siedmy deň, náboženský vodcovia „prenasledovali Ježiša aj za to, že to robil v sobotu“ (Ján 5,16).

Smrť pre ľudskú tradíciu (hoci nič v Biblii nezakazovalo uzdravenie v sobotu, rovnako ako nič v Biblii nedáva nedeľu namiesto soboty)? Ľudská tradícia v protiklade k siedmemu dňu? Hoci konkrétny problém tu nie je rovnaký ako pri záverečných udalostiach, určitá paralela tu je: ľudský verzus Boží zákon. A v oboch sa sporný zákon sústreďuje okolo biblickej soboty.

- **Umrieť pre jedno z Božích prikázaní? Ako by sa dalo nájsť veľmi logické vysvetlenie, ako z niečoho takého uniknúť?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Z tieňa do slávy* si prečítajte kapitolu „Vyslobodenie“ (GC 635–652; ZTDS 423–433).

„Boh pomáhal svojmu ľudu a vyslobodzoval ho prostredníctvom svojich anjelov vo všetkých dobách. Nebeské bytosti majú účasť na ľudských záležitostiach. Objavovali sa v rúchu žiaricom ako blesk. Inokedy prichádzali ako pútnici. Božím deťom sa zjavovali v ľudskej podobe. Na poludnie odpočívali pod dubmi, akoby boli unavení. Boli hosťami v ľudských príbytkoch. Pútnikov sprevádzali v noci. Zapalovali oheň na oltári. Otvárali dvere žalárov a vyslobodzovali Božích služobníkov. Oblečení v nebeskom rúchu prišli odvaliť kameň od Spasiteľovho hrobu.

Anjeli sa v ľudskej podobe často zúčastňujú na zhromaždeniach veriacich. Navštevujú aj zhromaždenia bezbožných ľudí, ako kedysi navštívili Sodomu, a pozorujú, čo sa tam deje, aby boli svedkami, či zúčastnení neprekročili hranicu Božej zhovievavosti. Pán je milosrdný a kvôli niekoľkým, ktorí mu úprimne slúžia, zadržáva pohromy a predlžuje pokoj všetkých ostatných. Ako málo si bezbožní ľudia uvedomujú, že za svoj život vďačia malej skupine verných, ktorým sa radi posmievať a ktorých utláčajú.“ (GC 631.632; ZTDS 421)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si 2Tim 1,7. Čo vás v súvislosti s biblickými prorockými znepokojuje najviac? Ako zo seba striasť ducha strachu a nájsť Božie posolstvo nádeje aj uprostred prorockiev, ktoré hovoria o prenasledovaní pre našu vieru?
2. Hoci práve teraz môže byť ťažké pochopiť, ako by sa sobota a nedeľa mohli stať stredobodom záverečných udalostí, pozrite sa, ako rýchlo sa svet môže zmeniť. Čo by nás mala naučiť táto pravda o tom, že svoju vieru nezakladáme na aktuálnych udalostiach, ktoré sa môžu v okamihu zmeniť, ale iba na zjavenom Božom slove?
3. Zamyslíte sa nad prorockými v Daniel 2 a 7. Všetky ríše prichádzali a odchádzali presne tak, ako bolo predpovedané. Dnes, keď sa pozrieme späť do histórie, môžeme vidieť, že všetko sa dialo podľa prorockej predpovede. Z nášho dnešného pohľadu má prísť len jedno ďalšie kráľovstvo. Ktoré to je a prečo si môžeme byť istí, že skutočne príde tak, ako bolo predpovedané?